

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak:

Külföld:		Világkors:	
Egész évre	12 korona	Egész évre	20 korona
Fél évre	6 "	Fél évre	10 "
Negyed évre	3 "	Negyed évre	5 "
Egy hónapra	1 "	Egy hónapra	2 "

A szerkesztésért felelős
Kutas Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Piacz-utca 79. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fel

Debreczen város és a törvény.

Debreczen, márcz. 20.

Egy kétségbeejtő és nem is egészen dicsekvésre alkalmas cikkcskelátott napvilágot az Uj Debr. Friss Ujság márcz 15-iki számában „A miniszter és a faiskola” czimmel.

Az van ugyanis e cikkcskében, hogy a földmivelésügyi miniszter egy 1894-ben hozott törvény alapján országszerte elrendelte az üres területek, körutak befásítását. Egyszermind minden törvényhatóság kötelességévé tétetett a f a i s k o l á k létesítése. Ez ellen Debreczen város törvényhatósága (!) felírt, de a miniszter erre a felíratra elutasítólag felelt.

No kérem alássan, ha ez igaz, akkor még egy ilyen felírat törvénytudományunkkal, törvénytisztletünkkel, agrár politikánkkal (a mi mellesleg legyen mondva eddig se volt) stb. egészen levágtuk magunk alól a félig már ugyis bevágott fagyalyakat.

Ha ez a fent citált cikkcske a valóságnak megfelelő, akkor valóság az is

1. Hogy a kik e felíratot kezdeményezték megírták, helyben hagyták: nem ismerik a törvényt.

2. Ha ismerik, nem tartják kötelességöknek betartani annak rendelkezését, — nem csak, hanem arra másokat is kényszerítenek.

3. Nincs bennük kellő érzék az okos gazdasági politikára, a nép gazdasági jólétének emelésére, bürokraták, kikre nézve a munka többlet és újabb teher a legüdvösebb törvény.

Az 1868. 38. t. cz. §-a alapján, továbbá az 1894 évi XII-ik t. cz. 43 §-ából kifolyólag, a v. és k. miniszter 60.764 — 1896. évi rendeletével egyezőtleg a város köteles gondoskodni a gazdasági iskola gyakorlati tanítási céljaira szükséges faiskoláról, hogy abban a kertészetnek általában a gazdálkodásnak (mező, szőlő) különösebben indokolt ágai kellőleg taníthatók legyenek.

Mit czéloz e törvényvel és rendelettel a törvény és a miniszter. Vagy magyarul zatra szorul ez a felírat készítője előtt? Nem volna tudomása e jeles felíratot proponálóknak, hogy Debreczenben a 34 éves törvény ellenére most sincsenek faiskolák s hogy ugyanígy idő óta egyetlen népiskolai tanuló sem tanult a gazdasági ismétlő iskolában annyit sem, hogy miként kell egy akáczfát helyesen elültetni.

Pndig m. t. felíratzó Urak! Méltóztassanak elhinni, hogy ez akár gazdaságilag, akár humanitárius szempontból fogva fel a dolgot, éppen nem kicsinylendő.

E törvény kőtönösen a kiszagzák gyámolítására készítettet, kik gyámolításra legjobban rá is vannak utalva, — azoknak a kis gazdáknak, a kiknek — méltóztassék

csak betekinteni udvarára — egy a nagyapja által ültetett eperfáján kívül más fajja nincs. Hova lettek a régi szép gyümölcsös tanyák? — Kiveszett a nép gyermektől az érzék, a gyümölcsstenyészítés iránt; pedig hogy a gyümölcsöt szereti, bizonyítják azoknak az undort keltő kofasátraknak, az egészségtelenebbnél egészségtelenebb gyümölcs árulásából ültő helyőkben megvastagodott tulajdonosnői, kiktől Debreczen lakossága, kevés kivétellel — gyümölcsszükségletét beszerzi.

A népnek, a fák iránt való kiméletlen, durva jól mondhatnám vad érzéketlenségét és brutálitását mi sem bizonyítja jobban, hogy a ház elébe ültetett nem gyümölcs, hanem a k á c z f a sem ment pusztulási vad vágyuktól.

Házam körül ültetett 20 akácz fából 5 év óta kellő gondozás daczára sem vagyok képes megvédeni 10-et, 12-öt, a többi évről-évre áldozatul esik.*)

Hát ily körülmények közt, ezeket és ilyeneket tudva, beszélhetünk-e másképp a felíratokról, mint kerékkötőkről, kik a törvény világos rendelkezése, a nép, a szántásvetés mesterségében is elmaradt kiszagzák jóléte ellenére, azok képviselőiben azoknak előljáróiként, ilyen felíratot készítenek s teszik ezt akkor, mikor — csak

*) Ez a fahajhántási és karótő-ési művelet különben szoros összefüggésben van a gázvilágítás és a mi. u. n. rendőriügyi miseriánkkal melyről beszélni érdemes volna, de most szorossan nem tartozik ide.

— Andreas! Andreas! — remegve kiáltja megnyit eperajka s a lány esti szellő gyors szárnyon messze elviszi a kiáltott nevét.

Csakhamar, mintegy feleletül megzörren a bokor galya.

A kis leány szive egy pillanatra össze-rezzen, hirtelen arra gondol, hogy menekül, mintha megbánta volna tettét.

De késő volt minden, megnyitk a bokor galyai s közülök egy napbarnította, nemes vonású szép ifju lépett elő.

— Egyedül bolyongtam, — szól a leányka mélyen elpirulva, miközben szemét lesüti s kötőjével babráll, olyan szép ilyenkor az erdő s olyan szép az alkony.

S a mint elmerültem a természet szép ségének szemlélésében, nem is vettem észre hogy letértem az ismert ösvényről. Midőn fölrezzentem gondolataimból, akkor láttam, hogy egyetlen ismerős fa, virág sincs közelenben.

Szerencsére eszembe jutott, hogy ön itt tartózkodik a közelben s úgy véltem, ha nevét kiáltom ide jön — s kivezet az erdőből.

Mig a kisleány beszélt, majd elnyelte tekintetével Andreas s önkéntelen megkönynyebbülve sóhajtott fel, mintha valami nagy tehertől szabadult volna meg.

— Komolyan eltévedt? — kérdi az ifju vidám hangon, amint közelebb lépett a leányhoz.

— Nem hittem volna, hogy ilyet kérdezzen tőlem!

— No jól van, csak ne haragudjon: tételezzük föl, hogy a mit mondott valóban

Tárcza.

PALOK.

I.

Aranykalit mit ér neki,
Mit ér a sok pompa fénye!
Ha nem szállhat fészket rakni
A zöld erdő közepére.

Rabmadár az én szerelmem,
Aranykalit szemed fénye —
De ha fészket nem rakhatok
Piczi szived közepébe?

II.

All a malom-, pedig szél fu
All a vitorlója
Csendes a ház . . . ejnye ejnye
Alszik a molnánya
„Hej te molná! ördögadta!
Öröld meg a búzám.
Virradatkor abból akar
Czipót sütni rózsám.”

Megse hallja, — alszik tovább
„Ejnye teremtette!
Ilyen olyan . . . ébredjen kend,
Aki szedte vette!
Azt se hallja. — Hogy hallaná? —
Almodik javába!
Éppen most hint ezer csókot
Kedves galambjára.

Baja Mihály.

Tiroli rege.

A D. H. eredeti tárczája.
Irtá: Havasi kürt.

Enyhe, nyári alkonyat van.
Csend ül a bércz sziklán; semmi zaj,
csak egy kis patak csobog lassu ütemben,
mig egyik kőről a másikra hull, enyelgve
nyaldossa a szirtes partokat.

Egyszerre gyöngé női hang álmodozó
éneke zokog. S egy tiroli népdal harmoni-
kus accordját a pajkos szellő enyelg-
ve üzi.

De nem láthatjuk az ábrándozót még
sehol.

A dal mindig erősebben, erősebben
csendül s kutató szemünk egy megrezzent
fára bukkan, hol a fatörzshöz támaszkodva
egy fiatal leány énekl a bánatosan csengő-
bongó melódiát.

Vállára omló szöszeke kibontott haja
meg-meg lebben s arcán a fájó boldog-
ság pirja pirkad, a mint lelkét önti a
dáiba.

Termete karcsu, hajlékony alakját
kissé előrenyújtva, aggodalommal tekint
körül.

A hogy elcsendesül a szomorú ária
utolsó hangja is, a fiatal leányka kilép a fa
árnyékából s szabadon láthatjuk telt, göm-
böllyü arczoskáját.

Ábrándos fekete szemében a gyermek-
leány ártatlansága ragyog és a vállára omló
dus hajfonatokra esik a leáldozó nap utolsó
sugara, a mely megvilágítva arcját, gloriaként
folyja azt körül.

szélylyel kell nézni egy kicsit — Debreczen körül eső falvakban és városokban, de meg az egész országban, éppen e törvény parancsoló szigora következtében, kifejlődött gazdasági ismétlő iskolák, faiskolák vannak, a földmivelő gazda gyermekeinek a szükséges, tehát nélkülözhetetlen gazdasági ismeretek elsajátítására.

Szerintem az előjárók azért előjárók, hogy előjárjanak, de ne álljanak utjába annak, mit a kor megérett, a szociális érdekek égbe nyújtott ököllel követelnek.

Ha pedig csakugyan igaz dolog volna e szégyelhető felirat kétevézése a miniszter jogos és törvényes elutasítása, ám viseljék az odiumát azok, kiket illet s feleljenek meg és világosítsák fel a nem törvényhatósági tag, de a magyar faj kulturája iránt meleg érdeklődéssel viseltető városi lakosokat, hogy ha tették, miért tették. Ennyit a terhekben mindig osztozó, de a jogokban nem mindig részesező lakosság elvárhat előjáróitól.

Spectátor.

A szellemi proletárok.

Debreczen. márcz. 20.

Gyűlést tartottak a napokban a »puha tenyerű« emberek, a társadalom ugynevezett intelligens osztályába tartozó férfiak, a kiknek nincs meg a mindennapi kenyerük, mert nem tudnak maguknak való munkához jutni, más munkát vállalni pedig nem tudnak, mert nem értenek hozzá s ha értenének is, tudvalevő, hogy akkor sem lenne munkájuk azon egyszerű oknál fogva, mivel ezidő szerint munka — nincs!

Ne úgy tessék ezt érteni, mintha az embereknek nem lenne szükségük semmire, mert annyira tul vannak halmozva minden-

igaz. Bár nem hinném, — ne vegye ezt tölem udvariasságnak, csak őszinteségnek, — hogy kegyed, ki mindig itt tartózkodik elvévedhetne az erdőben.

Marianna nem merete felemelni tekintetét, mert érezte, hogy az ifjunak igaza van és szóltalanul hallgatta tovább is, a mint az ifju folytatta:

— De ha úgy van is, hogy eltévedt, miért nem szólított engem most is oly hideg, kimért hangon, mint a kastélyokban teszi? S miért hívott keresztnevemen? Ezekre feleljen Marienne!

A leánya nem felelt, de e hallgatás megmagyarázott mindent.

Az ifju meg is értette: odarohant hozzá s karcsu derekát átkarolva magához ölelte imádott lánykáját, csókjaival halmozta el ajkát, égő arcát s szemét:

— Azért szólítottál Andreásnak, mert szeretsz! Azért beszéltél eddig oly hidegen velem, mert azt hitted, — hogy nem szeretlek:

— Ugye? Felelj! Szólj! Szerelmem! Mariannám!

S a kis leány csak zokogott, majd bátran imádójára vetette okos szép szemét, — mintha azt mondta volna:

— A ki vigyáz a bujdosóra, a ki éltető meleget ad a mező elhagyott virágainak, a ki gondot visel még a legparányibb földi állatra is, az a hatalmas Ur akarta, hogy kitáld gonjodat.

S csókban fort össze ajakuk.

nel, hogy újabb dolgok teljesen fölöslegessé számukra.

A ki így érti, az nagyot fog csalódni, mert elég egy pillantás bármelyik utcára, s az a kép, mi ott tárul elébe, arról fogja meggyőzni, hogy az emberek szükséglete nagy, sőt óriási. Csakhogy miből fedezniök. Ime az emberek szükséglete nagy, csak a mód hiányzik, hogy azt kielégíthessék. Itt tehát nem lényegi, hanem szerkezeti hiba van. Nem azért nincs ma munkás kezekre szükség, mert nagy a termelvényekben a fölösleg, hanem azért, mivel olyan a társadalom termelési rendszere, hogy nem tud magával számot vetni, nem tudja megállapítani előre a célt, a hová jutni fog, ha megkezdődik a működése.

Nevel egy óriási tömeget, a mely haragos arcczal, ökölbe szoritott kezekkel járkel a gyárak, a műhelyek kapuja előtt. Megteremti a munkanélküli munkásokat. Az természetes, hogy nemcsak az iparral és kereskedelemmel fizikailag foglalkozó népréteget, hanem a szellem, az agy, a toll embereit is proletarizálja. Közöttük is napról napra nő azok száma, kik nem találnak kenyérkeresetre.

Az éhség most a napokban megszólaltatta őket is. Eddig hallgattak, csak elvéve hallottunk egy-egy hangot, mert ők valamennyien »urak« lévén, szégyelték bevallani, hogy helyzetük mivel sem különb az ipari proletáriátus helyzeténél. Volt a lelkük mélyén, és meg van még ma is, bizonyos ostoba gőg; különbnek tartották magukat a többi munkásembereknél, s megszégyenítő jelzőnek tartották a »munkás« elnevezést.

Erőnek erejével kiszakították magukat a munkásosztály kebeléből s így alkottak egy másik kasztot a szegény urak kasztját. Most a nyomoruság sulya alatt feljajdulnak s szervezkedni kezdenek. mit a kéréses tenyerűek már régen megkezdték, hogy egyesülve, egy erős csoportot képezve, valamit segíteni tudjanak helyzetükön.

Saját kárán tanul minden ember; tanulnak most a szellemi proletárok is valamit.

Amde tanulhatnak ebből a szülők is nagyon sokat, a kik irtóznak gyermekeiket úgy nevelni, mint azt a társadalom érdeke megkíváná. Habár a fő s nagy hiba magában a társadalmi rendszerben gyökeredzik is; de a szellemi proletáriátus gyors szaporodásának egyik oka az a ferde felfogás is, melylyel az iparosok felől gondolkoznak. Minden szülő, a ki csak teheti, erővel »uriembert« akar gyermekeiből nevelni, mert mindenkit, a ki nem fizikai munkával keresi a kenyerét »uriember«-nek tartanak; az iparos, a kereskedő, az semmi.

Vajjon melyik magas és alacsony hivatalnok akarna ma gyermekéből jó iparost, vagy tisztességes kereskedőt képeztetni? Ez a gondolkodási mód aztán megteremti alól a gyűlöletet, felül pedig a fitymálást, a munka megvetését. Így támad aztán a társadalomban káros s érthetetlen zűrzavar, melyből a kibontakozást oly nehéz megtalálni.

Egyik a másik ellen tör. A puhatenyerűek akarják kezükben tartani a gyepőt s a kéréses tenyerűek pedig harci sorban

állanak, nem akarják megtérni a bürokrácia uralmát.

S mind ennek az az oka, hogy nem értik meg egymást, nem tudják, hogy egymásra vannak utalva. A paraszt hiába magyarázza, hogy ha ő nem vetné el a magot, nem ennének az urak kenyeret; s a többiek is hiába beszélnek munkáik hasznosságáról, viszont hiába mondják aztán nekik, hogy szükség van orvosra, tanárra, tanítóra, hivatalnokra, mert nélkülök ugyan meg lehetne élni, de az élet nem lenne különb az erdei vadak életénél. Ugy állanak szemben egymással, mint ellenségek, bár a munkásosztály jobban átlátja a helyzetet, mint a szellemi proletáriátus. Az ő soraikból kerültek ki a békesség, az egyetértés első apostolai.

Az a mozgalom, mit a szellemi proletáriátus most megindított, csak úgy vezet eredményhez, ha leszálnak a magas régiókból s be fogják látni, hogy ők egyenlők, hogy ők egy sorba tartoznak az ipari proletáriátussal. Értsék meg egymást, ne vessék meg a kéréses tenyerűk társaságát; legyenek hirdetői az egyetértésnek, a békés együtt működésnek.

A társadalom óriási gépzetének bajain együtt igyekezzenek segíteni s ha meglesz a szellemi proletáriátusban ez az akarat, ha mozgalmukat ebbe az irányba terelik, úgy nem várt sikereket fognak elérni. Legyen a társadalom alapja a munka, a kölcsönös megbecsülés és majd akkor eltűnik mind a két proletáriátus. (=)

A telefon.

Először látogattam meg Jacques barátomat új lakásában s nagyon dicsértém a lakás berendezését.

— Még nem láttál mindent! — szólt a vállamra útve.

— Ah!

— Nézd meg csak ezt! — Téged nagyon meg fog lepni. Egy kis diófaszekrényre mutatott.

— Mi ez? Talán szivartó?

— Nem, — hanem telefon van benne, kapcsoló készülékkel együtt.

Kinyitotta a szekrényt, — s csakugyan egy különös formájú — kis telefont láttam benne.

— Ezt te találtad fel?

— Nem, de én rendeztem be.

— És mire való ez?

— Ez a készülék össze van kötve a lakás valamennyi helyiségével.

— Tehát házi telefon? Szép, de miért volna ez meglepő?

— Látod ezt a telefont? Erre a kis lapra kell beszélni . . . És ilyen kis lapocskák vannak elhelyezve valamennyi szobában, persze csak titokban.

— Ilyen módon már igen érdekes dolgokat tudtam meg, hogy a kocsisom lopja és eladja a zabomat, hogy a szakácsnének minden este van vendége a konyhában, hogy a szobaleány s zenvedélyesen szereti a lovasságot, — és a tűzértséget . . . Jean pedig . . .

— Az inasod, ez a rendkívül udvarias fiu?

— A minap mikor kétszer is kellett csöngetnem neki, ezen a telefonon tisztán hallottam, hogy így kiáltott fel: Mit csöngetsz? Megyek már, te barom!

— Ez a készülék csakugyan sok gyönyörűséget szerezhet neked . . . De hogyan tudod meg, hogy hol kell hallgatónod?

— Látod, amint kinyillik valahogy egy ajtó, — azonnal leesik egy szám a készü-

lékben, — s a szám megfelel valamelyik szobának . . .

— Nagyszerű készülék! Igazán nagyszerű!

Jacques rendkívül örült a dicsőretnék. Alig beszélgettünk egy-két percig, — a készülékekben valami koppanást hallottam.

— Mi az?

— Nézd csak, — leesett a készülékben két szám, — az előszoba és a szalon ajtója nyílt ki, tehát látogató jött, akit a szalonba vezettek be. Bizonyosan a feleségemnek van vendége, mert különben nekem jelentették volna be . . . Tedd a füledre a hallgatókagylókat, — s hallgasd ki, hogy mit beszélnek . . .

Persze vonakodtam hallgatóni:

— De kérlek ez mégse illik . . .

— Ugyan ne okoskodjál . . . Hiszen tudod, hogy látogatások alkalmával milyen unalmas és közönséges dolgokról szoktak beszélni.

A fülemre tettem tehát a kagylókat . . . Valóban nagyszerű készülék volt, mert tisztán hallottam minden szót.

— Kí az? — kérdezte Jacques kíváncsian.

— Ugy hallom, hogy a feleséged unokaöccse . . .

— Ah, az a haszontalan Oscar! . . .

— Miért haszontalan?

— Nagyon éheltetlen gyerek! . . . No hallgatózzál csak!

Hallgatóztam s csakhamar meggyőződtem róla, hogy Jacques kissé meggondolatlanul mond ítéletet az emberekről. Oscarra éppen nem lehetett ráfogni, hogy éheltetlen, mert igen bátran s nem is közönséges szavakkal udvarolt az unokanővérének . . . Sőt alig flirtelt vele egy-két percig, már igen szenvedélyes szerelmi vallomásba kezdett. Szinte reszketett bele a telefon kagylója . . . Figyelemmel hallgatóztam:

«Engedje meg, hogy elmondjam azt, amit már régóta rejtgetek a szívemben . . . ebben a szívben, melyet a szerelem lángja éget és emészt . . . ebben a szívben, amelyet a lábai elé teszek . . . Engedje meg, hogy megcsókoljam a lábait . . . Nem? . . . De, — engedje meg! . . . No — engedje! . . . De ha szépen kérem? . . . Ah milyen boldoggá tett . . . Ah, micsoda gyönyörű lábacska lehet ebben a cipőben! . . .

— Ah!

Jacques közbeszólt!

— Ugy-e ostobaságokat mond?

A telefon egyszerre elhallgatott; arra gondoltam, hogy mi történnék, most, — ha a telefon kagylója Jacquesnek a fülén lett volna!?

— Csakugyan éheltetlen!

— Mondtam ugye? Add csak ide a kagylókat.

Ila a pénztárczámat kérte volna, akkor se rémülhettem volna meg ennyire!

— Nem lehet, barátom! Várj egy kissé amíg befejezik ezt a mondatot!

A szerelmes ifju gyorsan haladhatott az udvarlásban, mert most már csókok csattanását is hallottam . . . S aztán csakhamar nagy csöndesség volt megint a szalonban. Felsőhajtottam tehát, s letettem a telefon kagylókat.

— A találmányod, kedves barátom, igazán nagyon meglepő!

— Ugye?

— És gyakran kihallgatod a feleséged beszélgetéseit?

— Ő igen. S gyakran meglepetést is szerzek neki vele.

— Tessék?!

— Igen; ebéd alatt; tettetett közönyösséggel gyakran mondok egyet-mást, amit valami barátodjéól az imént hallott. Ilyenkor a feleségem nagyon csodálkozva néz rám, s igazán nehezemre esik, hogy nem nevettem el magam . . . No ugye szép találmány a telefon?

— Igen . . . S ha valaha majd megnősülök, én is csináltatok ilyen titkos telefont, ha másért nem, hát azért, hogy kihallgathassam a feleségem unokaöccsének a beszélgetését . . .

És mindaketten nagyot neveltünk! . . .

Henry Francois.

A Teleky-pályázat eredménye.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márcz. 20.

Érdekes művet tüntetett ki a budapesti Akadémia a Teleki díj száz aranyával és koszorújával. Címe: A helikoni ünnep s azt a költő versenyt rajzolja, melyet e század elején Festetics György gróf Keszthelyen az általa alapított Georgiconban rendezett. A nemzeti érzület akkor kezdett hatalmasan kitörni s a germanizáló áramlatnak gátat vetett.

Ezt a nagyérdékű szellemi mozgalmat tünteti föl a nyertes vigjáték, de maga az ünnep, a költőversenynyel. emlék faültetéssel csak keret, míg a főcselekmény Malvina (Dukai Takács Judit) és a fiatal Festetics László gróf szerelmi története. A többi alakok: Berzsenyi Dániel, Kisfaludy Sándor, ennek neje Szegedi Róza, továbbá P. Horváth Ádám, P. Horváth Endre, mind a magyarság küzdelmét szolgálják a darabban.

A bíráló bizottság elnöke Jókai Mór volt, tagjai Berczik Árpád, Bayer József, Gyenes László és Vizvári Gyula, kik egy hangulag itélték oda a jutalmat A helikoni ünnepnek. A jelentést Bayer József terjesztette elő, kiemelve a darab számos előnyét, a jeles verselést, (a mű rimes versekben van írva), továbbá színszerűségét, mely szinte kihívja egy ügyes rendező ambícióját, hogy igen hatásossá tegye a vigjáték előadását és főleg dicséri a jelentés a mű komikai erejét, habár ez természetesen inkább a mellékalakokban s nem a poétikus főalakban nyilvánul.

A pályanyertes mű szerzője, mint biztos forrásból tudjuk, Prém József, ki néhány év óta sűrűn nyert pályadíjakat. Tavaly is Prém vitte el a Teleki díjat a Léha világ című társadalmi vigjátékával. Ezuttal érdekes hazafias tárgyat dolgozott fel magyar szellemben.

A többi pályamű közül (számszerint huszonhárom küzdött a koszorúért,) kiemelkedik a Lantos szerelem című négyfelvonásos verses vigjáték, melynek főalakja Balassa Bálint. De ez a darab nem vigjáték, hanem érzékeny játék, haláleset is súlyosbitja, azért a díj odaítélésénél nem jöhetett szóba.

A jobbakközé tartoznak még: A lányok című vigjáték, továbbá A szellemidézők s a Kátó ur címűek, melyek már tavaly is pályáztak. Végül a Katonák, a Házasság iskolája és a Pázmán lovag címűek.

Egészen véve az ideai pályázat kedvezőbb mint máskor.

Márczius 20.

Debreczen, márcz. 20.

. . . . Hét éve alszik már Kossuth Lajos.

Milyen közel esik halálának napja már-

czius idusához, a szabadság születésnapjához! A milyen közel esett ahhoz egész élete, sőt egygyé lett azzal elválhatatlanul. Életében jobb kezével ringatta a szabadság bölcsőjét, halálával is azt dicsőíté s egyben meggyarapítá a nemzet szellemi vagyonát, mert az eszmeáradás, mely Kossuth koporsójából kiömlöve az országon végig hömpölygött, a visszazálló nemzeti életerő volt.

Márczius 15 én zászlók lobogása, lelkesedés lángolása hirdeti és dicsőíti azok neveit, kik beirták e napot kitörülhetlenül nemzet lelkének táblájára. Márczius 20-ika pedig a bánat napja. Ezen a napon a kerepesi temetőt keresi fel bánatos emlékeztünk. Onnan hallatszik valami csöndes buszsongás mintha ezernyi kis madár nyögdeselne anyátlanul.

Hatszor »élt a szép tavasz a ligeten,« mióta alszik jó Kossuth Lajos. Sohasem volt ebben az országban akkora bánat egynek halála miatt, mint akkor hét év előtt. Pedig az nem elmulás, hanem megdicsőülés volt. Kossuth föltámadt, mielőtt elhantolták volna. Az ő sírjától áldás és ragyogás száll ki; onnan vihar áll elő, tavaszi szellő, őszi orkán, mely zug a haraszt, jár a pusztán és magot hint, áldást és boldogságot.

»Látjátok feleim szemetekkel; nem por és hamu az ember!«

Csak az, a ki eszme nélkül élt, a kinek földi hüvelyke nagyobb a lélkénél. Csak az lesz por és hamu a ki elédegel azzal a csöpp eszmével, melyet a világegyetemtól lopott, s mikor visszazáll az atomok világába, tartalom és emlékezet nélkül száll oda vissza, viszonzást nem hozva; azért, a mit belőle kapott.

De Kossuth Lajos nem ilyen volt. Valami nagy jelenség az a történelemben, hogy az emberiség zokogó mélységeiből, azokból a rengetegekből, a hol patakzik a köny és kelevényeket szit az elfojtott átok, az idők teljességében mindig akadt, a ki felforr, lángostort font és odaállott a népek tömege elé, fülükbe zudítva:

— »Nem vagy te por és hamu, óh földi ember, hanem láng vagy, mely gyújt és világít; ideák megtestesülése vagy te, ki szabadságra születettél és poraidból is szabadságnak kell születnie.«

Ezt mondta Kossuth is és a népek hallgatták rá, mint egy megváltóra.

A nép most is szent áhitattal állja körül a sírt, a szabadság hősenek sírját. A zokogó nemzet ráhullatja virágait és szívből gyászolva siratja azt a halhatatlant, kinek a becsület volt a kenyere teljes életében; s a ki itthagyt mindenét fölálodva hazájáért, a melytől oly távol, messze idegenben hunyt el.

Az ő idejében forró hazaszeretet, az eszmények imádása, a lélek sebessége volt az, a mi az embert emelte; s kell, hogy ezen magasabb eszmék töltsék be a mai kor gyermekeinek szívét is; s kell, hogy ezen eszmék minden márczius 20-án üstökös-ként még ragyogóbb ténynyel ujuljanak meg s törjenek elő, hogy lássa a világ, miként ünnepli a parányi magyar nemzet halhatatlan hőst, Kossuth Lajost, a kinek emléke nem fog elavulni soha, míg széles e hazában egy igazán dobbanó magyar kebel lesz.

Csernátóni Kálmán.

NAPI HIREK

— **Meghívás** A hatvan-utcai kerület szabad elvű párti választói által a »Bika« szálló kisebbik éttermében j. é. márczius 20 án Szerdán délután 5 órakor tartandó közgyűlésre. Tárgy: egy alelnök választása és az utcai választmány kiegészítése. Debreczen 1901. márczius 15-én. Az elnökség.

— **Bőjti istentisztelet.** Az ágost. hitv. ev. templomban ma d. u. 3 órakor bőjti istentisztelet tartatik.

— **A lelenzügy rendezése.** A belügyminiszteriumban szakadatlanul dolgoznak a lelenzügy rendezésén, melynek nagy része a törvényben nyert felhatalmazás alapján rendeletileg történik. A főrendiház a napokban fogja tárgyalni a gyermekmenhelyekről szóló törvényjavaslatot, melyet a képviselőház tudvalevőleg egyhangulag elfogadott. Addig a belügyminiszteriumban az összes végrehajtási utasításokkal elkészülnek és az új törvényt haladéktalanul életbe fogják léptetni. Az eddigi tervek szerint a gyermekmenhelyeket azokban a városokban fogják felállítani, ahol bábaképző-intézetek vannak. Az első országos lelenz-házak Budapest, Kolozsvár, Nagyváradon, Miskolcon, Pécsen és Szombathelyen lesznek. A lelenz-házakat a szükséghez képest szaporítani fogják.

— **A Kamara közgyűlése.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara ma délután 3 és fél órakor, a kamara helyiségében közgyűlést tart, melynek tárgysorozata következő: I. Elnöki megnyitó. II. Titkári jelentés a kamara ügyforgalmáról. III. 4/1901. A kereskedelemügyi miniszter ur leirata, a kamara 1901. évi költségvetésének jóváhagyása tárgyában. IV. 11/1901. Ugyanazon miniszter ur leirata, melylyel a kereskedelmi alkalmazottak szolgálati viszonyainak szabályozásáról szóló törvényjavaslatot véleményezés végett megküldi. V. 5228/1900. Ugyanazon miniszter ur leirata, a munkaközvetítő intézetnek Debreczen városban leendő felállítása iránt. VI. 6/1901. Ugyanazon miniszter ur leirata, a keleti kereskedelmi akadémiának ösztöndíjak alapításával leendő támogatása tárgyában. VII. 235/1901. Ugyanazon miniszter ur leirata, melylyel a kamara újra alakítása elrendeltetik. VIII. 281/1901. Ugyanannak leirata a kézi zálogüzlet reformja tárgyában. IX. 38/1901. Ugyanannak leirata, az önként tartani szokott iparossegéd és tanonczmunkakiállítások rendszeresítése ügyében. X. 433/1901. Ugyanannak leirata, az 1900. évi XXV. t. cz.-ben említett kivételek megállapítására vonatkozólag. XI. 39/1901. Ugyanannak leirata a máramaros megyei háziipar fejlesztő bizottság támogatása iránt. XII. Kovács István elhunyt kamarai fogalmazó nyugdíj ügye. XIII. 441/1901. A debreczeni kisebb ács- és kőműves iparosok beadványa, helyzetük javítása tárgyában. XIV. 440/1901. A debreczeni kereskedelmi csarnok elnökségének megkeresése, a szeszfogyasztási adópótlékra vonatkozó 1899. VI. t. cz. tervezett meghosszabbítása alkalmával a pénzügyminiszter urhoz intézett felterjesztés pártolása iránt. XV. 419/1901. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara átírata, a kistózsdekek tózsdebérének és a tózsdekek utáni III. oszt. kereset adónak törlése iránt intézett felterjesztés pártolása tárgyában. XVI. 406/1901.

Gaál Jenő kamarai irodatiszt folyamodványa, nyugdíj járulékaiknak mikénti befizetése ügyében. XVII. Netaláni indítványok.

— **A »Patófi dalkör« márczius 15-iki alapja** létesítésére a múlt héten Pénteken tartott dal és táncz estély alkalmával a következő adományok folytak be a kör pénztárába: Csokonai kör és Dr. Varga Lajos ügyvéd ur 10—10 korona, Komlóssy Arthur, Podolszky Béla és Tóth András urnak 5—5 korona, Mihalovics István és Bálint Jánosné 3—3 korona, Osváth Ferencz, Nagy Erzsike, Mihalovics Gyula, Pogány Armin, Barsay Istvánné Hornyák Andrásné, Dr. Sz. Nagy Kálmán, Szabó Mariska, Erdei Ferencz özv. Veszprémy Istvánné, Király Gyula, Szepessy Gusztáv és Kopányi Dávid 2—2 korona. — Madácsy János, Grünfeld Adolf, Farkas Ágoston, Koroknay Lajos örmester, Békés András, özv. Tóth Andrásné (Derecske) Zuvecz Ferencz, Lenkey Antalné és Gálik András 1—1 korona — együtt 76 k o r o n a, mely összeg egy külön takarékpénztári könyvön márczius 15 czim alatt betéteztet. — Fogadják a. t. adakozók a nemes czél előmozdításáért köszönetemet. — További adományokat elfogad a Patófi-dalkör pénztárnoka. — Debreczen 1901 Márcz. 18. — Nagy Ferencz pénztárnok.

— **Vérengzés egy vasuti őrházban.** Kegyetlen vérengzést vitt véghez a napokban egy fegyházból csavargó a Bakony-Sírkányi és Kishér között tekvő 32. számú őrházban. Somogyi Ferencz vasuti hivatalos dologban eltávozott hazulról, otthon hagyva feleségét három apró gyermekével. Ugy látszik, ezt kileste a csavargó. Somogyiné éppen 10 hónapos gyermekét szoptatta, mikor a csavargó belépett. Előbb pénzt kért, de mikor látta, hogy az asszony egy pár krajczárnál többet nem ad, hirtelen kiragadta az anya karjai közül a csecsemőt és földhöz vágta. A hat éves kis leány menekülni igyekezett, a csavargó utána dobta hosszú kését, de szerencsére nem találta el a gyermeket. Erre a vérszomjas ember kését újra felkapta s az anyjához simuló, jajgató 5 éves kis fiu fejébe szurta. Aztán az asszonyra vetette magát, és tizenöt veszedelmes szurást ejtett rajta, mire a csavargó elmenekült, attól tartva, hogy a kiszaladt leányka segítséget hozhat. A megsérült kis gyermekek felgyógyulnak, de az asszonyt nem lehet megmenteni. A gyanu Rábel Mihály kishéri csavargóra irányul, aki csak nemrég szabadult ki a fegyházból ahol, gyilkosságért 10 évig volt. Rábelt látták aznap az őrház előtt kóborolni. A csendőrség a gyilkost letartóztatta, de konokul tagadja véres tettét. A vizsgálatot tovább folytatják.

— **Repülőgép, amely csak fut.** Hoffmann porosz államtanácsos a napokban Berlinben nagyszámú közönség előtt megismételte a repülőgépjével való kísérleteket, amelyek azonban ismét kedvezőtlenül végződtek. — Amint a súlyos repülőgép csavarkereke működésbe jött, a gép a sineken szaladt tovább de eszébe sem volt fölemelkedni. — Miután háromszori kísérlet eredménytelen maradt, Hoffmann államtanácsos kijelentette, hogy egy nagy méretű és más modellű repülőgépet fog összeállítani, amelytől jobb eredményeket vár. (Bizonyosan jobban fog futni.)

— **Ingerlés.** Az ipartörvénynek van egy paragrafusa, amely a kereskedőnek szigorúan megtiltja, hogy a közönséget tömeges gyorsvételre ingerelje. E paragrafus alapján már sok üzletembert elmarasztaltak az ingerlés vétségében, noha eddig nem igen volt határozottan körülírva, hogy az ingerlés miben rejlik. A budapesti előjáróságok már hirdetésekben is ingerlésre következtettek, amiből nem régen nagy láрма kerekedett. — Most, úgy látszik, a kereskedelmi miniszter törvényszerűleg állapítja meg, hogy a kereskedő mivel ingerel. Legutóbb egy asszonyt büntették meg, aki boltja fölé ezt írta: »Partie-árú üzlet.« Ezzel együtt egy kereskedőt is pénzbírságra ítéltek, mert ez a következő hirdetéssel próbálta meg a közönség ingerlését: »Hatalatlan olcsóság! Üzletfelosztás miatt a készletben levő ruhák bámulatos olcsó áron árusíttatnak el.« Talán nem árt ezt megjegyezni.

— **Lopott mert éhes volt.** Gáspár Péter csavargó fiu, aki tizenégy éves kora dacára már többször volt büntetve, tegnap a piacon egy leány zsebéből egy korona 10 fillért ki-lopott. A lopáson azonban rajtavesztett, mert egy rendőr meglátta gonosz műveletét és felkísérte a bűnügyi osztályhoz, hol azzal védekezett, hogy éhezett és emiatt követte el a lopást. Nyolcz napi lezárásban részesült.

— **Bőrkonkurrensek.** Mulatságos jelenet történt tegnap a bőrvásárban. Feldmann Ferencz b.-ujvárosi és Rosenberg Lajos derecskei lakosok egymás ellen konkuráltak egy alkalmas marhabőrre. Az alkudozás hevében a két férfiú végtére is összekülönbözött. Feldmann megragadta Rosenberget, az meg Feldmant s úgy megrángatták egymást, hogy szinte gyönyörűség volt nézni, közben köpködtek vérengző dühvel, akárcsak a megtámadott macska. A veszekedésnek nagy publikuma akadt, mely óriási kacajjal szemlélte az ingyen mutatványt. — Végre egy rendőr megelégette a boxolási műveletet és bekísérte a két vetélytársat a bűnügyi osztályhoz hol mind a kettőt megbüntették.

— **Megvadult talyigás.** Szabó Ferencz talyigás tegnap irtózatosan berugott valahol s normálisan kívül levő állapotában éktelen ordítást vitt véghez. A poszton álló rendőr oda ment hozzá és csendesebb viselkedésre intette. Barátságos figyelmeztetése azonban rossz vért szült Szabóban s mire a rendőr észrevette volna magát, már egy hatalmas pof csattant az ábrázatára. A megvadult talyigást végre is csak úgy tudta megfékezni a megképzelt rendőr, hogy egy másik társát hívta segítségül, mivel aztán betuszkolták a rakonczátlan férfit a bűnügyi osztályhoz. Az udvaron még egyszer felébredt Szabóban a talyigási büszkeség és a másik oldalról is képen tisztelte a rend buzgó őret. — Ezért aztán most majd a bírósággal gyülik meg a baja Szabó Ferencz talyigásnak.

Törvénytörés.

A h.-bagosi apagyilkos bűnyüének tárgyalása.

Tegnap d. e. 9 órakor ült össze ismét az esküdtszék a h.-bagosi apagyilkos bűnyüének félbe maradt tárgyalását folytatni. Folytatták a tanuvallomásokat.

Mindjárt az első tanu Fibik István h. bagosi körjegyző igen terhelő vallomást tett.

Előadja, hogy Szeleczky Gáspár csendőrőrsvezető 1900 júniusának egyik napján azzal állított be hozzá, hogy ő tudja már, hogy ki a gyilkosa K. Varga Jánosnak. Hogy honnan tudta ezt meg, azt a törvényszék előtt sem hajlandó megmondani, mert, — ugymond — az hivatalos titok.

Fibik István jegyző erre felhívta K. Varga Lajos vádlottat a községházára, de őt mintegy 10 percre hazaszóllították, majd mikor otthon elvégezte a dolgát, visszament a helységházába.

Itt aztán azt jelentette neki Szeleczky Gáspár, hogy a vádlott K. Varga Lajos beösmerte tettét és részletesen elmondta, hogy miképen gyilkolta meg édes apját.

Elnök: Mit vett észre jegyző ur a vádlotban, amikor visszatért?

Fibik István jegyző: Igen fel volt indulva és kezeit tördelve elébem futott ezt mondva: Jaj, jaj, jegyző ur, az Istenre kérem, mentsenek ki eből a bajból, a vagyonom felét maguknak adom.

Elnök: Elmondta aztán a vádlott a jegyző ur előtt is a dolgot körülményesen?

Fibik István: Elmondta.

Elnök: Tessék előadni, mit mondott a vádlott.

Fibik István erre elmondja, hogy a vádlott K. Varga Lajos úgy adta elő a gyilkosság történetét, hogy mikor édes apja hazajött a korcsmából, akkor beszólt hozzá az ölébe, a hol ő ébren fekvé várta édes apját, — hogy »ithon van Károly öcséde«.

— Nincs — feleltem.

Erre édes apám befelé indult a szobába. Én utána indultam teljes hidegvérrel, kezemben a hatlövetű forgó-pisztolylyal és az ajtónál megrántottam a kabátja szélét.

Erre édes apám visszfordult és ezt kérdezte:

— Mit akarsz te?

Erre se szóltam, se feleltem, hanem rálöttem háromszor édesapámra: akkor végigzuhant az ajtó előtt.

Én, hogy biztos legyek abban, hogy apám meghalt-e vagy nem, még a hengerben levő 3 golyót is belelöttem.

Majd odaszaladtam a kapu ajtóhoz és végre nyitottam, hogy azt higgyék miszerint a tettes ott szökött meg. Az édes apám belső-zsebében levő pénztárczát kivettem és a torgó pisztolylyal együtt eldugtam az udvaron levő szénakazalba azon czélből, hogy majd a temetés után bedobom a falu végén lévő káposztás-kert árkába.

Aztán nyugodtan visszafeküdtem az ölében levő fekhelyemre.

Elnök: Nem vette észre jegyző ur a vádlotton, hogy esetleg az őrsvezető bántalmazta volna és hogy ő az őrsvezető presziója folytán vallotta volna be tettét?

Fibik István: Ezt nem vettem észre a vádlott teljesen jóhiszeműen és önként mondta el vallomását.

Még biztatott is bennünket, hogy ha kiszabadul, az ősszel olyan mulatságot rendez, nekem és az őrsvezető urnak. Értelmét, hogy nem bánja, ha fele vagy háromnába kerül is.

Elnök: Hát azt nem tartja lehetségesnek jegyző ur, hogy az őrsvezető tanított a volna be a vádlottat a vallomásra?

Fibik István: Nem tartom lehetségesnek, mert az alatt a rövid idő alatt míg én a helység házától távol voltam, nem is lehetett ezt, annál is kevésbé, mert a vádlott nem oly gyors felfogásu, hogy ily hosszú történet előadását megtanulhatta volna.

Most következett a szembesítés.

Elnök: No Varga Lajos, hát mi megjegyezni valója van a jegyző ur vallomására?

Vádlott: Kérem szépen tekintetes törvényszéki elnök ur, az a megjegyezni valóm van a jegyző ur vallomására, hogy én sem azt nem mondtam, hogy mentsem ki a bajból, és akkor a vagyonom felét neki adom, sem pedig az egész esetből nem is mondtam egy szót sem . . .

Elnök: Hát haragosa talán magának a jegyző ur, hogy így ellene vall?

Vádlott: Kérem szépen, nekem nem haragosom, tehát nem is tudom miért mondja mindezeket rám, mikor én ezekről semmit sem tudok. Különben is csak egy pár tanúnak a kihallgatását várom még meg és akkor majd kiviláglik, hogy bűnös vagyok-e vagy sem.

Fülöp Bóreck h. bagosi korcsmárosnak a kihallgatása következett aztán.

Tanu elmondja, hogy vádlott az apja halála után nem sokkal eljött hozzá két kézben és pénzt kölcsönzött tőle, összesen 440 koronát.

Elnök: Mire kérte ezt a pénzt Varga öntől?

Fülöp: A válóperére.

Elnök: Van önnek erről a kölcsönről elismervénye?

Fülöp: Igen is van váltóm.

Elnök: Mikorra van ezen váltó keltezés téve?

Fülöp: 1900. márczius 5-ikére.

Elnök: Hiszen akkor nem lehet, hogy a vádlott öntől a válóperre kérte ezt a pénzt mert a vádlott esküvője csak márczius 21-én volt. (Derűtség)

Fülöp: Pedig mégis a válóperére kérte. Majd a kir. törvényszék az ügyész indítványára elrendelte Dr. Lehotzky István, derecskei ügyvédnek a heidézttetését, a kinél fentírt váltó letétben van.

Több lényegtelen tanuvallomás után következett a vádlott nejeének a kihallgatása a kit a törvényszék zárt ajtó mögött hallgatott ki.

A tárgyalást ma d. e. 9 órakor tovább folytatják.

Színház.

MŰSOR:

Csütörtökön: Koldus és királyfi.

Pénteken: Coralie és Társa.

Szombaton: Ugyanaz.

* Box és Cox egy felvonásos kis bohózat és a pajkos diákok, bájos zenéjű két felvonásos operett kerültek színre tegnap este.

Mintha az Ocskay brigadéros egészen kimerítette volna a közönség érdeklődését,

tegnap a nézőtér majdnem teljesen üres volt.

Pedig az előadás talán jobb sorsra volt érdemes. Az első darabról ugyan nem sok jót mondhatunk. Sziklay és ifj. Szatmáry játszották a czimszeropet elég ügyekezettel, de hogy nagyobb sikert nem értek el, az talán annak is tulajdonítható, hogy a bohózat inkább a régi helyzet komikumon alapul. De azért elég sikeresen kimerítették szerepüket.

Annál jobban sikerült a Pajkos diákok előadása. — Perényi Margit és Kállay Lujza szép énekszámait élénk tapssal jutalmazta a közönség. — A darab összhanguan igen jó volt.

Sziklay gondosan alakította a vén uzorást. Hálás kis szerepe volt ifj. Szatmárynak a ki ügyekezett is tőle telhetőleg annak megfelelni.

Ma a Koldus és Királyfi című 3 felvonásos operettet adják, a melyre felhívjuk a közönség figyelmét.

Országgyűlés.

Budapest, márcz. 16

A mai képviselőház ülése előtt híre járt, hogy a klerikális ifjuság tüntetést készül rendezni a képviselőház ellen. A rendőrség erre a hirre egészen ellepte a Sándor utcát és a képviselőház előtti teret, azonban 11 óráig mikor az ülés megnyílt, még semminemű tüntetés elő nem fordult. Az ülés elején meglepetést keltett, hogy a napirend előtt, se interpelláció alakjában nem lesz szó a kereszt kizűzése ügyében. Az ülésen a kormányelnök indítványát — a kvóta bizottság kiküldésére vonatkozólag — tárgyalták.

Thaly Kálmán a függetlenségi párt nevében ellenzi az indítvány elfogadását. Ugron alkotmány ellenesnek mondja az indítványt. Ausztriában a többséget a piacon árverésen vásárolják. (Tetszés.)

Szell Kálmán miniszterelnök elítéli az osztrák belügy bolygatását. Majd Pichler után Polónyi kel ki szenvedélyesen az osztrákok szidalmái ellen. Sajnos — ugymond — hogy kormányunk nem utasítja vissza.

Szell Kálmán: Az sajnos, hogy Ausztriában nem akadnak visszautasítók. (Taps szélsőbalon.) De mi nem avatkozhatunk bele.

Majd Szell Kálmán miniszterelnök indítványát megszavazták: Mire az ülés végét ért.

Tőzsde.

— Goldstein Mór debreczeni bankiroda tudósítása. —

— Déli zárlat. —

Buza 1901. áprilisre	7.67
» 1901. októberre	7.71
Rozs 1901. áprilisre	7.72
» » októberre	6.70
Zab 1901. áprilisre	6.36
Tengeri 1901. májusra	5.27
« » júliusra	5.38

Irányzat: Áprilisi rozshan igen szilárd, többi változatlan. Amerika fél centtel, Berlin 1/4 márkával, Liverpool 1/4 pennyvel alacsonyabb.

A görvélykór oka.

— március 20.

Egy német tudós, Volland tanár beható tanulmány tárgyává tette a görvélykört, neve zeteron pedig annak sűrű föllépését a gyermekek között.

Föltűnt neki, hogy ez a baj a gyermekek életének első esztendőjében csak nagyrítván jelentkezik, de annál gyakoribb már a második esztendőből kezdve. Számtalan kóreset megvizsgálása után a következő eredményre jutott:

A görvélykór inficiálás útján terjed és baktériumai talnyomó részben a porban és a piszokban rejlenek. A gyermek, míg nem töltötte be első esztendjét azért nincs annyira kitéve az inficiálás veszedelmének, mivel a szülei, vagy a dajka karján viszi, de amint a maga lábán kezd járni, vagy még inkább, mikor a földön csuszik, egészen közvetlenül beleheli a baktériumokkal telített port.

Hozzájárul még, hogy nagy kedvteléssel játszik a homokban, a porban, a kezeckéjét a szájába dugja és így saját magát inficiálja.

Volland tanár állítása mellett bizonyít az a körülmény is, hogy a görvélykóros gyermekeknek leginkább a száj körül és annak szomszédságát jelentkezik a baj.

Azt ajánlja tehát, hogy a kis gyermekeket lehetőleg óvjuk a földön való csuszástól; ott pedig, ahol mégis a földön hevertetik a gyermekeket, lehetőleg viaszos vászonnal vonják be a szőba talaját, melynek mindennapi lemosása, illetve tisztántartása nem kerül nagy fáradságba.

Nagyon ajánlatos továbbá, hogy a kicsinyek kezét sűrűn megmossák és minél előbb rászoktassák, hogy a földről fölvetett tárgyakat ne dugják a szájaikba. Egy kis szigorral, némi felügyelettel könnyen elérhető ez.

A görvélykór annál veszedelmesebb, mivel lappangó természetű. A betegséget okozó anyag lerakodik a nyakbőrnyálkahártyákban és ha külsőben egészséges testalkatú a gyermek, csak évek múlva jelentkezik következményeiben. Gyógyítása az első stádiumban nem jár túlságos nehézséggel, csak ha komplikáció áll be, válhat veszedelmessé.

Azért is nagyon üdvös mindjárt az elejét venni, ami nem is olyan nehéz, ha a szülők és a gyermek gondozásával megbízott egyének szem előtt tartják Volland tanár figyelmeztetését.

Csalás a rouletten.

— Newyorki törtéret —

— márc. 20.

Egy newyorki előkelő játékbarlangban történt. Izgett forgott a roulette golyója, a játékosok sápadtan, izgatottan, fészkelődve hallgatták berregését s midőn megállapodott a kis golyó, a croupier harsány hangon jelentette:

— Kettő, fekete, páros nyert!

Huszonötösdzör nyert a kettő, fekete s páros s az egész társaság ellene játszott már, de hasztalan. Egy tét sem volt a nyerő számonkon, a bankár óriási nyereséget tett zsebre.

E pillanatban egy előkelő, pofaszakállú ur tört utat az embersokaságban s az emberek tiszteletteljesen tértek ki a híres yankee milliós utjából.

— Ötezer frankot a pirosra és páratlanra! — szólt a petróleumkirály.

A kis golyó irgait forgott s a tömeg fokozódó izgalommal halgatta perregését.

A fekete és páratlan nyert és a petróleumkirály ismét zsebébe nyúlt.

A tágas teremben halotti csend uralkodott s a roulette golyója megkezdte körfutását. A tömeg izgatottsága már nem ismert határt és hargos morajlás húzódtott végig a termen, midőn a croupier 27 edszer jelentette:

— Kettő, páros fekete nyert, uraim!

A millicmos még kétszer megduplázta tétjét, aztán távozott. Harmadnapra a rendőrség reziát tartott a newyorki játék kaszinóban s 30 roulettet foglalt le.

Alapos vizsgálat után kiderült, hogy titkos mechanizmus útján a croupier kénye kedve szerint igazgathatta a golyót és kizsákmányolhatta a nagy közönséget.

Modelvásár.

Páris életéből

— márc. 20.

Páris legérdekesebb látványai közé tartoznak a modelvásárok, az egyik a Place Pigalleon, a másik a Rue de la Grande Chammiéreen.

Minden hétfőn reggel itt gyűlnek össze (szabad ég alatt) a Juno és Cupido modellek, a madonrák, hősek koldusok s az emberi élet egyéb ábrázolói, hogy foglalkozást találjanak arra a hétre valamelyik műteremben.

A ki a művészek és modellek közt való viszonyt Du Maurier Tribly-je után képzelik el azok alaposan csalódnak. A modellek talnyomó részben olasz származásúak, a Róma körüli falvakból, melyek népe model állásból él.

Míg Franciaországban mindenki táborok akar lenni, addig a Romagna falvaiban minden kis gyermeknek egy vágya van: modellé lehetni.

A favakban a családok szigorúan tartózkodnak minden „meselliance” től, nehogy a generációkon keresztül megtartott testi szépség csorbát szenvedjen.

Mikor a Romagnában beáll az ősz, az olasz modellek fölkeresnek s vagy Rómába mennek vagy külföldre, nagyobbára Párisba vándorolnak, hol tő keresetük nyílik.

Párisban külön telepük van, hol nem él más, csak olasz model, úgy, hogy az ember Olaszországban képzeletileg magát, ha abba a városrészbe vetődik. Egy asszony négy órai ülésért öt frankot kap, a a férfiak és gyermekek egyenkint két frankot.

Az olasz modellek legkeresettebbek Párisban mert Madonnák oly alkalmas arczokat mint az olasz leányoké, s gladiátoroknak és Apollónak [oly alkalmas gyönyörű testalkatokat, mint az olasz legényeké, [s ahol sem találni.

Különfélék.

+ Rendőri brutalitás Péterváron. Az ok talan rendőri brutalitás fogalmát persze nem csak Budapesten ismerik. Ennek egyik szomorú példája játszódott le a napokban Péterváron, amikor a jobbágyág megszüntetésének egyvenéves évfordulóját megünnepeleék. Dé-

lután két órakor sűrű néptömeg tolongott a Newsky prospecten. Mintegy négyszáz diák jelent meg a Kezan székesegyházban, hogy résztvegyen a cárszabadító lelkiüdvéért tartott istentiszteleten. Mihelyest kilépek a templomból, a diákokat, bár a legbékésebben viseltek magukat és semmiféle tüntetésre nem gondoltak, a lovas és gyalogrendőrök százai vették körül. A diákok a Gaudeamus igitur énekeltek és a tömeget, mely időközben megnőtt, a rendőrök iralmatlanul püfölve mindenkit, ki a kezük ügyébe akad, a városháza udvarára és ott egy rendőr a neveiket fölírálta. Hirtelen megjelent a helyszínen Kleigels tábornok, a városi rendőrkapitány, és a tömeg felé kiáltotta, hogy a rendőrség verekedett. A rendőrfőnök nagyon meglepett arcot mutatott és megígérte, hogy szonnal vizsgálatot indít. Sok diák önként a rendőrségre ment, hogy a tényállást vallicmásával földerítse. Késő este lett, míg az önkénytelen foglyokat a városháza udvaráról kibocsájtották.

+ Anit elfelejtettek. Sógor ur: No, hát volt-e sógorasszony a leányokkal az idei álarcos bálkon?

— Sógorasszony: Nem biz én. Voltam velük eddig majd minden álarcos bálon azért mind itt maradtak a nyakamon.

— Sógor ur: Hja, talán elfelejtette nekik megmondani, hogy a maszkjokat semmi színi alatt le ne vessék.

Heine newyorki emlékszoobra veszendőben. A nagy költő newyorki emlékszoobra egyelőre száználmas állapotban van. Szentségtelen kezek alaposan megromgálták s letörték a kutat díszítő Loreley fejét. A newyorki városi tanács most foglalkozott a Heine szobor reperálással ügyével s egy amerikaiassan praktikus város atya a következő indítványt terjesztette be:

— Véleményem szerint mindnyájunknak közönyös, hogy van-e a ladinak (Loreleynek) feje vagy sem. Amugy is elég allegorikus kép díszíti az emléket. S ha újra meg-reparálnól, egy esztendő múlva ismét megromgálnák a csirkefogók. A szoborral különben a kutya sem törődik s évente husz ember szeme sem akad meg rajta. Ennéltova indítványozom, hogy maradjon úgy, amint most van s térjünk napirendre a Heine-szobor ügye fölé.

+ A borbélynál. — Hajat nyíratni méltóztatik? — Igen, de a sajkámat nem veszem le, mert itt szőnyű hideg van.

A pénz történetéből.

márc. 20.

Majdnem hihetetlen, hogy azok a népek, melyek az assyr templomokat sphinxeket és pyramisokat építették, nem ismerték a pénzt. Pedig ez tény.

A pénz szó a genezisben és septuagintában tulajdonképen ezüstöt jelent. Az ezüst darab az ezüst súlyára vonatkozott. Az ó-héber sekel szó eredetileg súlyt jelentett, mint ma az angol font szó.

A legrégebbi vert pénz valószínűleg a lydiai volt, melyet Herodotos is említ. A Krözusérmének csak az egyik oldalán van nyomása és ovális alaku. Angol király arczképe először a VII. Henrik idejéből való ó-angol érmeken látható. Az első angol szász érme kicsiny ezüst- és aranydarabok voltak és a fölírásuk értelme kincs volt.

Sokáig apró ezüst és aranykarikákat használtak fizetési eszköznek, melyeket skilingsnek neveztek, a honnan a mai shilling szó ered.

A cserekereskedéstől a pénzforgalom felé nagy lépést jelentett a kendőnek és késnek értékcikk gyanánt való használata.

Igy a régi kínai érmeknek is kendő vagy kés alakja volt, és pedig az előbbi pusnak, az utóbbit taosnak hívták. Ezek az érdekes pénzdarábok 4100 évesek és a Krisztus előtti 2250-ből valók.

Kardalaku pénzdarábok Perzsiában is voltak forgalomban, de kéayelmetlen alakjuk lassaukint megváltozott; a penge egyre rövidebb, a markolat mindig nagyobb lett a közepén lyukkal, a melyen fölfűzték. Végre a penge teljesen eltűnt és csak az egészen keskeny rekké lett markolat maradt meg alyukkal közepén. Ilyen alakja van a kínaiak mai rézpénzéinek, a cashnak is.

CSARNOK.

A méregkeverők.

— Regény a népéletből —

Irtta: **Szini Péter.**

XI.

Hamis tanuk áldozata,

Végre délután három órakor két kocsi robogott a bíró háza elé.

Az egyik kocsiból a megyei főorvos, a vizsgálóbíró s a megyei csendbiztos szállottak ki.

A másikon meg a kerületi orvos és egy törvényszéki bíró jöttek.

A kocsiakat lovas pandurok kísérték.

A vizsgálóbíró azonnal kihalgatta Csonka Lászlót, a község bíráját, de az semmi újat nem tudott mondani.

Pár percnyi pihenés után megindultak a temető felé az egész falu népétől követve.

Vályog Mihály is ott volt a jó Borissal ki zokogva haladt a menetben, hogy boldogult atyjának még a sirban sem lehet nyugodalma.

Mihelyt a frissen hantolt sirhoz értek, a vizsgálóbíró kiadta a parancsot a koporsó kivételére.

Négy ember hozzálátott a sötét hant eltakarításához s negyedórai munka után eltűnt a gyászos koporsó.

A férfiak kiemelték a földből s a jelen volt tömeg elérékenyülten sóhajtott fel. A sohajon átrezgett a szegény Boris lassu zokogása.

Felnyitották a koporsót s az orvosok dolgaikhoz láttak.

Hamar végbement a bonczolás s a megyei főorvos göröcsövön vizsgálta a gyomor tartalmát.

Makkos László elsápadva, izgatottan nézett maga elé. A tömegből nem egy fenyegető tekintet lövelt felé.

Mélységes csend volt, csupán Boris zokogása hangzott bele az orvosok beszédébe.

Hosszantartott a vizsgálat, míg végre a megyei főorvos kijelentette egész határozottsággal, hogy az öreg Makkos csakugyan megmérgezésnek lett áldozata.

Arzenikum vegyítéssel lett megmérgevezve oly ügyesen, hogy alig észrevehető.

A holttestet ismét visszarakták a koporsóba, melyet aztán a négy ember ismét elföldelt.

Most a vizsgálóbíró szerepe következett. Ott a helyszínen hozzáfogott a kihallgatáshoz.

Legelőbb is Makkos Lászlót hallgatá ki. A nyomorult ember a legmerészebbül hazudott s tagadta, hogy tudna valamit a mérgezésről.

A vizsgálat hosszantartott, de a vizsgálóbíró semmi vezetővonalra nem akadott.

Már épen készült, hogy visszatérjen a székvárosba, midőn hirtelen új fordulatot vett az ügy.

Kuvik Kata előrontott a tömegközül és a vizsgálóbíró elé állott.

— Tekintetes uram! Vallani akarok! Én láttam valamit! — mondá.

Az egybegyűlt néptömeg meglepetten

tekintett a falu szájára kinek gyilkos tekintetű szemei a ravaszsgától csillogtak.

A vizsgálóbíró visszafordult s megállt a beszédes asszonyi állat előtt.

— No mi az? . . . Mit akar? . . . Beszéljen, ha látott valamit! . . . A vizsgálatnak tesz nagy szolgálatot, ha némi fényt gyújt e homályos ügyben.

— Ugy volt az tekintetes uram, hogy egyik este a szomszéd faluból jöttem hazafelé. Hát hogy elértem a falut, Vályog Mihály házából nagy beszélgetést hallottam.

— Kíváncsiságom arra ösztökélt, hogy meghallgassam a beszélgetést. Hát uramfia, mit kellett hallanom.

— Mit? Mit hallott? — kérdezték többen a tömeg közül.

— Vályog Mihály a feleségével perelt s az asszony egyszer kijött a türelméből s oda kiáltotta neki, hogy talán őt is meg akarja mérgezni, minthogy azt az öreg Makkossal tette!

— Igaz lenne ez? — kérde a vizsgálóbíró.

— Megesküszöm reá, kéremalásson; különben nem csak én hallottam. Csöröge Peti is tanu lehet rá, hogy Vályog Mihály mérgezte meg az öreg Makkost.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői-posta.

Stella. Hosszadalmassága halasztja a közlést, de a mi késik nem mulik.

G. Gy. Helyben. Múskor is szívesen vesszünk közérdekű cikket.

Cs. K. Helyben. Az ön jó tollából jobb

is kerülhetne. Ne mindig az iskola szűk falai közül válassza tárgyát, hanem tanulmányozza az élet küzdelmeit, szóval a valót írja.

Sz. B. H.-Szoboszló. Köszönet! Sorra kerül!

Z. A. Alkalmom adtán felhasználjuk.

Ernesztin. Tárczája nem volt érdemes arra a tisztelettel bélyegre, melyet érte fizetett.

Kiváncsi A. „Darázs” e hó 23-án szétrepül a szélrózsa minden irányába. Különben köszönjük a meleg érdeklődést. Jól tudjuk, hogy sokan várják.

„Miért hagyta el?” Bizonyosan azért hogy ilyen rossz versekkel alkalmatlankodott nála!

Dr. Kriegl József
valódi angol

Tannochinin kenőcse

megakadályozza a haj és szzakál korai kihullását és öszülését, elősegíti a növést

3 korona előleges beküldése után franco szállítatik

Chief Office 48. Brixton Road London S. W.
az utalvány címzéséül

Thierry A. gyógyszerész Balzsamgyára
Pograd, Rohitsch Saussbrunn.

Nagybani elárulástól való óvatossággal.

GYOMORBETEGEKNEK!

Mindazoknak, kik hűlés, a gyomortulterhelés hiányos, nehézen emészthető forró, avagy nagyon hideg ételek élvezése, avagy rendetlen életmódjuk által gyomorbetegséget, u. m. gyomorkurut, gyomorgörccs, gyomorfájdalmak, nehéz emésztés vagy elnyálkásodást kaptak, ezennel egy kitűnő háziszor ajánlatik, melynek kiváló gyógyító ereje sok év óta ki van próbálva. Ez az ósmertetes

emésztési és vértisztítószer, a

Hubert Ullrich-féle növénybor.

Ez a növénybor kitűnő, gyógyhatásuaknak talált növényekből és jó borból készült erősítő és élénkítő az emésztési szerveket, anélkül azonban, hogy hashajtó szer lenne. A növénybor elhárítja a vérdények betegségeit, megtisztítja a vért minden romlott betegséget okozó anyagoktól és elősegíti az egészséges vér újjákepződését.

A növénybor idején való használatánál — a gyomorbajok nagyrészt már esirában elfolytatnak. Nem szabadna késedelmezni, tehát ezt minden más erős maró hatású és az egészségre ártalmas szerrel szemben előnyben részesíteni. Minden tünetek u. m. fejfájás, felbőgős gyomorégés, felfuvalódás, roszzullat és hányás melyek kronikus (régi gyomorbajoknál annál hevesebben lépnek fel, már egynehányszori ivás után elmaradnak.

Székrekedés és annak kellemtelen következményei, szorulás, köhika, szivdobogás, álombírány, valamint vértürolások a májban a lépben és orokban (hämorrhoidák) a növénybor használata által gyorsan és gyoszíden elmulasztatnak. A növénybor kitűnő szer az emésztés előmozdítására, erősíti az emésztési szerveket és elősegíti a gyomorból és a belekből a hacsakútan anyagokat.

Soványtság, vérhiány, halvány arczzsin, elerőtlenedés

nagyrészt a rossz emésztés, tökéletlen vércépződés és inihetőség ok következménye. Teljes étvágytalanság, ideges ki nem bírás és rossz kedv, valamint gyakori fejfájás, és álmatlanság mellett az ilyen betegnek gyakran lassan elsorvadnak. A növénybor a meggyengült életének új impulzust ad növénybor segítségével az étvágyat, javítja az emésztést és táplálkozást, gyorsítja az anyagcsere és vércépződést, magányítja a feligult idegeket, új erőt és életet kölcsönöz a betegnek. — Növénybor kapható 1 lit 50 koros és 2 litros üvegokban a következő helyeken: Számos elismert és közzétett levél igazolja ezt. — Növénybor kapható 1 lit 50 koros és 2 litros üvegokban a következő helyeken: Debreczen, Sántos, Hajdu-Város-Páros, Baranyér, Nagy-Lósa, Hosszú-Pályi, De-eszka, Csanyár, Hajdu-Szoboszló, Kaps, Földes, Nádudvar, Balmaz-Ujváros, Hajdu-Böszörmény, Hajdu-Hadház, Békány, Balkány, Nyir-Arlony, Szt.-György-Ábrány, Er-Mihályfalva, Székelyhid, Bihar-Diószeg, Pocsaj, Kis-Márja, Boronyó-Ujfalu, Bihar-Ferdő, Nagy-Káló Szt.-György-Ábrány, Püspök-Ladány, Karosag, Gyök, Csaga, Tisz-Polgár, Hajdu-Ninás, Hajdu-Dorog, Uj-Palás, Bád-Sat.-Mihály, Nyíregyháza, N.-Kálló, Kálló-Somján, Maria-Pósa, Nyir-Bátor, Bogát, N.-Ecsed, Szaniszló, Nagy-Károly, Fasmid, Csány, Nyíregyháza, Szalárd, Bihar, Csátár, Püspök-Mező-Keresztos, Kürös-Tarján, Berek-Bisztrén, Zák, Földes-Gyarmat, Sővár-Margita, Szalárd, Csékmő, Vésztő, Okány, Zsidány, Marozhás, Nagy-Szalonta, Nagy-Várád, valamint Magyarország minden nagyobb és kisebb helységében, egyeztetően egész Ausztria-Magyarországban a gyógyszerészekben.

A debreczeni gyógyszerészek 3 és több üvegeket eredeti árakon küldenek Ausztria-Magyarországban bárholra.

Utalványoktól óvakodjunk.

Tessék határozottan kérni

Hubert Ullrich-féle növénybort.

Az én növényborom nem tilkos szer, tartalomrészei a következők: Malagabór 4500, horsszesz 1000 glycérin 1000, vörösbór 2400, Ebereschendü 1500, eserezznyelé 3200, Minusz 300, Fenchel, Aniz, Haldagyökér, amerikai erögyökér, Essian, kalmargyökér az, 100. Ezeket tessék összekészíteni.

Bérekcsik díjszabályzata.

	Két lova s	Eg lev
I. Napozásra.	80	40
Egész napra, reggeli 7 órától esti 9 óráig	8 50	50
Fél napra, reggeli 8 órától d. n. 1-ig, vagy d. n. 1-től esti 9 óráig	2 60	60
II. Óraszámra.		
Fél órára	40	20
1 órára	60	30
Egy egész órára	80	40
Minden következő órára	40	20
Az utolsó órára túl félórára v. korábbi időre	20	10
III. Egyes járatokért.		
Megállapodás és visszamenet nélkül a város sorompóin belül	50	25
IV. Meghatározott járatok.		
Temetéseknél (valláskülönbség nélkül), ha a végintézés a templomban történik, a temetőbe ki és vissza	1 30	65
A háztól egyenesen a temetőbe ki és vissza	1 20	60
A színházba menet	1 20	60
A színházból jövet	80	40
Arany vasúti indóház vagy raktházhoz nap pal a menet vagy jövet kézi táskával	50	25
Arany vasúti indóház mellett minden járab mátká után külön 10 krajczár díj jár.	80	40
A kocsisok, vagy csónakosok tóhoz, csuhorgyár, légszuszogó, kertészeti egylet és gézmunkákra menet vagy jövet	50	25
A menet és visszajövet egy órai várakozással a szegyerdi útről kőházhoz, polgári vagy katonai lövöldézésre menet vagy jövet	1 50	75
menet és jövet egy órai várakozással minden következő órára	1 20	60
Különböző barom- és lovasúttérre oda és vissza egy órai várakozással	1 20	60
minden következő órára	40	20
katonai lakóházhoz és katonai kórházhoz menet vagy jövet	50	25
és visszajövet 1 órai várakozással	80	40
órára	40	20

PARTOLJUK A HAZAI IPART!

Kitűnő munkáért
Páris, London, Stockholm és Budapes-
ten kitüntetve.

VARJU BÉLA

cs. és kir. szab.
műhangszer-ipar telepe
BUDAPEST

VII., József-körút 20 szám.

A székes főváros, valamint több zene-
kar és tűzoltó testület szállítója.

Ajánlta saját készítményű hangszereit

u. m.		
Iskolai hegedűk	5	15
Kijátszott régi hegedűk	20.—	100.—
Fuvolák	3.—	10.—
Trombiták	4.—	70.—
Harmonikák	3.—	80.—
Arisztonok	14.—	35.—
Intona 6 kótalappal	12.—	
valamint min- dennemű pengető vonó és fuvó hangsze- rekben.		

Nagy választék saját gyártmányu,
elismert, legszolidabb kivitelű

CZIMBALMOKBAN,

45 forintos 60 frtig, pedálos 75 fo-
rintos 300 frtig, 6 évi jótállás mellett.

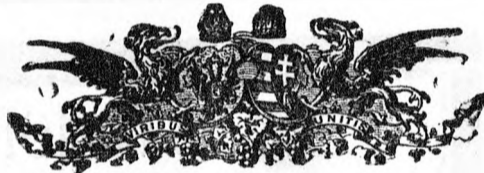
Eredeti olasz és német hurok.

Bármilyen hangszerek javítása.

Olcso árak. Pontos munka.

**Arjegyzék ingyen és bér-
mentve.**

Cs. és kir.

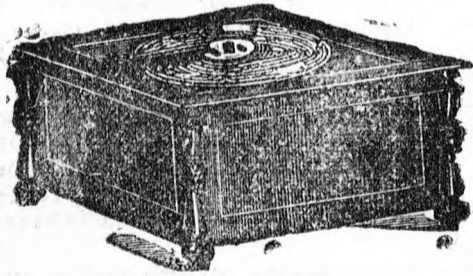

udv. hangszergyár.

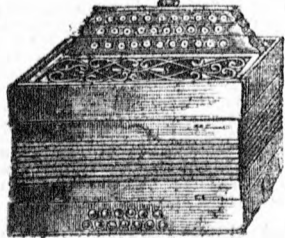
Sternberg Armin és Testvére,

Főraktár és iroda: Budapest, Kerepesi-ut 36.

Mintur-Ariston.

Ez az új találmányú bájos hangszere a leg-
kedveltebb magyar vagy más nótákat el-
huzhatja még az is, kinek fogalma sincs a
zenéhez. Ára 6 frt 50, a kóták darabja 25 kr.

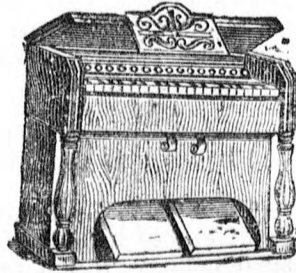
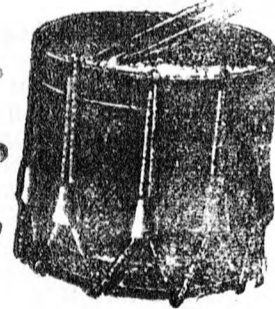

Kitűnő hangú harmonikák
3 frttől feljebb 4, 5, 6, 8, 10 frt.

Iskolai hegedűk.

Dallama csengő, egyenlően tömör erőteljes
hangú zongorák a legdusabb vá-
lasztékban.

Mindenütt kitűnőnek elismert, saját gyárt-
mányu iskola, szalon és egyházi har-
moniumok.

Erard, Feurich, Kern, stb. világhírű zongorák kizárólagos képviselője,

Képes árjegyzék: a) harmonikákról, b) mechanikai zenélő művekről és zenélő dísz tárgysokról, c) az összes egyéb hangszerekről
mint hegedűk, fuvolák, czimbalmok, csiterák, harmoniumok, zongorák stbről ingyen és bérmentve küldetik, csak
megnevezendő, hogy mitféle hangszerről kívánatik az árjegyzék.

Vendéglőknek zenélő automaták.